



Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Sekretarz Stanu
Janusz Kowalski

Warszawa, 29 grudnia 2022 r.
Znak sprawy: DRE.pr.071.18.2022

Pan
Wiktor Szmulewicz
Prezes Krajowej Rady Izob Rolniczych

Dotyczy: importu zbóż i rzepaku z Ukrainy

Szanowny Panie Prezesie,

w nawiązaniu do Pana pisma z dnia 21.12.2022 r. w sprawie importu zbóż i rzepaku z Ukrainy informuję, że po agresji Rosji na Ukrainę odnotowano wzrost przewozu produktów rolnych, głównie zbóż, przez polską granicę. Wynika to z ograniczenia wywozu tych produktów z Ukrainy przez porty Morza Czarnego.

Do Polski przywożona jest głównie kukurydza. Korytarze solidarnościowe mają za zadanie pomóc Ukrainie w wywozie m.in. zbóż oraz zagwarantować bezpieczeństwo żywnościowe w krajach charakteryzujących się ich deficytem. Zwiększonemu przywozowi kukurydzy z Ukrainy towarzyszy proporcjonalnie wyższy wywóz zbóż z Polski. Niemniej jednak zwiększona podaż kukurydzy na rynek krajowy wynika także z faktu, że zbiory kukurydzy w Polsce w 2022 r. były wysokie i szacowane są przez Główny Urząd Statystyczny na 8,5 mln ton, tj. o niemal 1 mln ton więcej niż w roku ubiegłym.

Monitorujemy także na bieżąco ceny zbóż i rzepaku. Z danych Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW wynika, że w okresie 12-18 grudnia 2022 r. średnia cena netto kukurydzy mokrej w Polsce wzrosła o prawie 6% w porównaniu do ceny sprzed tygodnia i wynosiła 837 zł/t. Cena ta była wprawdzie o ok. 7% niższa niż miesiąc temu, ale o ok. 57% wyższa niż 2 lata temu. Natomiast ceny pozostałych zbóż, w tym kukurydzy suchej, spadły w ciągu ostatniego miesiąca o ok. 2,5-4%, niemniej jednak są wyższe od cen sprzed wybuchu wojny na Ukrainie od ok. 9 do ponad 22%.

Ceny zbóż na krajowym rynku podążają za cenami na świecie. W okresie przedświątecznym, po wcześniejszym okresie spadków cen, odnotowywano wzrosty cen zbóż (zarówno kukurydzy jak i pszenicy) na europejskiej giełdzie MATIF oraz na giełdzie amerykańskiej.

Odnosząc się do postulatu wstrzymania importu zbóż i rzepaku z Ukrainy informuję, że wprowadzenie takiego zakazu nie jest możliwe ze względu na obowiązujące umowy międzynarodowe zarówno pomiędzy Unią Europejską i Ukrainą jak i zasady Światowej Organizacji Handlu. W obecnej sytuacji jednym z istotnych działań jest intensyfikacja wywozu produktów rolnych poza granice Polski zarówno do krajów UE

charakteryzujących się ich deficytem jak i do krajów trzecich uzależnionych od importu. Elewarr sp. z o.o., która jest częścią Krajowej Grupy Spożywczej S.A., realizuje projekt pn. „Spichlerz Północy”, którego celem jest rozbudowanie powierzchni magazynowej w północnej Polsce. Magazyny zbożowe na północy kraju mają szczególne znaczenie ze względu na to, że znajdują się w bliskiej odległości portów, przez które w dużym stopniu realizowany jest wywóz zbóż z kraju, a także tranzyt ukraińskich zbóż. Elewarr Sp. z o.o. coraz aktywniej uczestniczy także w eksporcie polskiej pszenicy drogą morską.

Mając jednak na uwadze zgłaszane problemy ze sprzedażą polskiej kukurydzy informujemy, że Elewarr sp. z o.o. prowadzi na bieżąco skup polskiej kukurydzy mokrej po cenach rynkowych. Spółka posiada swoje oddziały również na południowym wschodzie Polski. Z informacji Spółki wynika jednak, że nie ma ze strony rolników dużego zainteresowania sprzedażą tego ziarna.

Odnosząc się do wprowadzenia kaucji zabezpieczających dla importerów z Ukrainy – z informacji Ministerstwa Finansów wynika, że instytucja "tymczasowej kaucji" nie jest znana Unijnemu Kodeksowi Celnemu i aktom wykonawczym i delegowanym – tym samym nie może być stosowana na terytorium Unii, w tym na terytorium RP.

W kwestii przywozu do kraju zboża technicznego informujemy, że prowadzone są działania we współpracy z Krajową Administracją Skarbową i Państwową Inspekcją Sanitarną, mające na celu ograniczenie sprowadzania z Ukrainy zboża deklarowanego jako techniczne bez kontroli jakościowej. Wzmocnieniu uległ nadzór nad zbożem trafiającym do Polski z Ukrainy.

Ponadto w kwestii kontroli przywożonego ziarna informuję, że zasady prowadzenia granicznej kontroli fitosanitarnej (tj. pod kątem występowania szkodników i patogenów roślin) towarów importowanych z państw trzecich (w tym z Ukrainy) określają przepisy Unii Europejskiej stosowane w sposób bezpośredni we wszystkich państwach członkowskich Unii Europejskiej. Z przepisów tych wynika jednoznacznie, że wszystkie przesyłki zawierające zboże przeznaczone do siewu muszą zostać poddane kontroli fitosanitarnej w przypadku wwozu na teren Unii Europejskiej. Kontrole takie wykonywane są przez pracowników Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Kontrole monitoringowe przeprowadzane przez PIORiN jeszcze przed wybuchem wojny na Ukrainie nie stwierdzały ryzyka fitosanitarnego związanego z importem zbóż z tego kraju.

Z kolei zasady kontroli ziarna konsumpcyjnego prowadzone są przez Państwową Inspekcję Sanitarną (PIS), która nadzorowana jest przez Ministra Zdrowia. Niemniej jednak Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi finansuje badanie dodatkowych, wykraczających poza podstawowe zobowiązania prawne dotyczące bezpieczeństwa żywności, próbek importowanych z państw trzecich (w tym z Ukrainy) płodów rolnych pod kątem pozostałości środków ochrony roślin. Ponadto w związku z pojawiającymi się sygnałami, iż sprowadzane z Ukrainy ziarno zbóż może nie spełniać wymagań w zakresie bezpieczeństwa żywności, w połowie tego roku Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi zwrócił się do PIS z prośbą o pobranie interwencyjnie próbek towarów importowanych z Ukrainy takich jak pszenica, słonecznik, rzepak i rzepik. Próbkę zostały pobrane w okresie od początku czerwca do połowy lipca 2022 r. Otrzymane wyniki badań laboratoryjnych tych próbek nie wykazały nieprawidłowości w skontrolowanych towarach.

Jednocześnie informuję, że na forum Komisji Europejskiej Polska zgłaszała sprawę zwiększonego obrotu zbożami oraz obciążenia infrastruktury magazynowej i transportowej, zwłaszcza w regionach kraju graniczących z Ukrainą. W związku z tym Polska, oprócz działań podejmowanych na terenie kraju, wnioskuje do Komisji Europejskiej o wsparcie na rzecz poprawy tej infrastruktury w celu umożliwienia tranzytu

jak największej ilości tych produktów do krajów charakteryzujących się ich deficytem. Na dalszy rozwój korytarzy solidarnościowych i wsparcie globalnego bezpieczeństwa żywnościowego ma zostać przeznaczony 1 miliard euro. Przeznaczenie takiej kwoty zapowiedziały we wspólnej deklaracji wydanej 11 listopada 2022 r. Komisja Europejska, Polska, Czechy, Rumunia, Słowacja, Republika Mołdawii i Ukraina oraz Europejski Bank Inwestycyjny, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju a także Bank Światowy.

Ponadto Wicepremier, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Pan Henryk Kowalczyk wystosował do Komisarza ds. rolnictwa Janusza Wojciechowskiego pismo z prośbą o podjęcie działań ukierunkowanych na ochronę polskiego rynku zbóż oraz rzepaku wobec nadzwyczajnych okoliczności związanych z importem z Ukrainy. O podobne działania do Komisji zwracają się również inne Państwa członkowskie sąsiadujące z Ukrainą bądź takie dla których napływ produktów rolnych jest dotkliwy.

Planowane są kolejne działania na forum UE w tej sprawie.

Komisja Europejska potwierdziła, że dostrzega problem, analizuje możliwości jego rozwiązania i monitoruje bardzo uważnie import produktów rolnych na teren UE, w tym do krajów sąsiadujących z Ukrainą.

Z wyrazami szacunku

Janusz Kowalski

/podpisano elektronicznie/